

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ**

ДОПУЩЕНО до захисту
Завідувач кафедри, д.т.н., проф.
_____ О.В. Чепелюк
«__» _____ 20__ р.

**ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ ОБКЛАДИНОК ВИДАНЬ
ЯПОНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
022 Дизайн**

Виконавець: Студент групи БД1	_____	Чуприна Н.М. (ПІБ)
Керівник: к.т.н., професор	_____	Полетаєва Г.Н. (ПІБ)
Консультанти з розділів:		
Основний розділ к.т.н., професор	_____	Полетаєва Г.Н.
Розділ з маркетингу та менеджменту к.т.н., доцент	_____	Власенко Н.А. (ПІБ)
Нормоконтроль ст. викл.	_____	Сандік О.П. (ПІБ)

**ХЕРСОНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ**

**Кваліфікаційна робота магістра
(пояснювальна записка
до дипломного проекту)**

МАГІСТР

(освітній ступінь)

на тему: **ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ ОБКЛАДИНОК
ВИДАНЬ ЯПОНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Виконала: студентка 2 курсу, групи 6Д1
спеціальності

022 "Дизайн"

(шифр і назва спеціальності)

Чуприна Н.М

(прізвище та ініціали)

Керівник к.т.н., професор Полетаєва Г.Н.

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____

(прізвище та ініціали)

Херсон – 2021

АНОТАЦІЯ

Чуприна Н.М. Особливості дизайну обкладинок видань японської літератури. – Рукопис.

Робота на здобуття освітнього ступеню магістра за спеціальністю 022 – Дизайн. Херсонський національний технічний університет. Херсон, 2021.

У роботі на прикладах гравюр укійо-е, японського живопису, каліграфії та графічного дизайну проаналізовано японську естетичну традицію, яка має значний вплив на формування концепцій обкладинок японської художньої літератури українського видавничого ринку. Було розглянуто основні параметри, за якими здійснюється класифікація книжних видань і які можуть вплинути на оформлення обкладинки. Автором було розглянуто візуальну інтерпретацію японських цінностей на обкладинках книжних видань, проаналізовано головні тенденції оформлення обкладинок різних типів та особливості дизайну обкладинок сучасних друкованих видань японської художньої літератури, що відносяться саме до українського книжного ринку.

Ключові слова: дизайн обкладинки, японська література, візуальна концепція, візуальна інтерпретація, образ.

SUMMARY

Chupryna N.M. Characteristics of cover design of Japanese literature –
Manuscript.

Work for the Magister educational degree by speciality 022 – Design. Kherson national technical university. Kherson, 2021.

In the work on the examples of engravings ukiyo-e, Japanese painting, calligraphy and graphic design the Japanese aesthetic tradition, was analyzed which has a significant impact on the formation of the concepts of covers of Japanese fiction in the Ukrainian publishing market. The main parameters according to which the classification of book editions and which can influence the design of the cover were considered. The author considered the visual interpretation of Japanese values on the covers of book editions, analyzed the main trends in the design of covers of different types and features of the design of covers of modern printed editions of Japanese fiction, which belong to the Ukrainian book market.

Keywords: cover design, Japanese literature, visual concept, visual interpretation, image

ЗМІСТ

ВСТУП.....	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ.....	13
1.1. Аналіз літератури за темою дослідження.....	13
1.2. Аналіз понятійного апарату.....	16
Висновки.....	18
РОЗДІЛ 2. ЕВОЛЮЦІЯ ДИЗАЙНУ ОБКЛАДИНОК ЯПОНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	20
2.1. Японська естетична традиція в графіці.....	20
2.2. Типологія обкладинок друкованих видань.....	27
2.3. Дизайн обкладинок як спосіб візуальної інтерпретації японських цінностей.....	29
Висновки.....	38
РОЗДІЛ 3. КОНЦЕПЦІЇ І ДИЗАЙН СУЧАСНИХ ОБКЛАДИНОК ЯПОНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	39
3.1. Основні мотиви візуальних образів на обкладинках японських друкованих видань.....	39
3.2. Тенденції оформлення обкладинок різного типу.....	42
3.3. Особливості дизайну обкладинок сучасних друкованих видань.....	49
Висновки.....	52
РОЗДІЛ 4. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ДИЗАЙН-ПРОЄКТУ ПО СТВОРЕННЮ ОБКЛАДИНКИ ДО ЯПОНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	54
4.1. Розробка концептуальної складової обкладинки.....	54
4.2. Практична реалізація дизайн-проєкту.....	60
Висновки.....	63
РОЗДІЛ 5. МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИ РОЗРОБЦІ ОБ'ЄКТУ ПРОЄКТУВАННЯ.....	64
5.1 Загальні положення.....	64
5.2 Аналіз результатів опитування.....	67

Висновки.....	70
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	71
Додаток А.....	73
Додаток Б.....	79
Додаток В.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	100

ВСТУП

Актуальність теми. Культура Японії має помітний вплив на західну культуру, починаючи з 1855 року. Саме тоді закінчився період японської національної ізоляції, а Всесвітня виставка в Парижі в 1867 році, на якій був японський павільйон, сприяла популяризації цієї культури. Вплив мистецьких надбань Японії можна прослідкувати в творчості таких західних художників як: Едуард Мане, Поль Гоген, Едгар Дега, Вінсент Ван Гог, Тулуз-Лотрек та ін.

З другої половини XIX століття у європейців починається створення системи знань і уявлень про японську культуру, яка включає в себе відомості про естетичні традиції, основні мотиви візуальних образів, цінності та ін. Ці знання сприяли не лише формуванню більш складної та цілісної картини художніх систем світу, а й переосмисленню власної спадщини, особливостей та перспектив розвитку мистецьких процесів, а також вони відповідають як інтересам розвитку української науки, так і прагненням України до інтеграції у світовий культурний і науковий простір [1]. Практична значимість теми дослідження пов'язана з необхідністю пошуку шляхів збереження національних особливостей української культури в умовах активних процесів глобалізації світу, які супроводжуються стандартизацією, уніфікацією, масовізацією, гібридизацією культури. Тому досвід Японії, якій вдалося за цих умов гармонійно поєднати у своїй культурі сучасні західні стандарти з неповторною своєрідністю традиційної японської культури, дуже корисний [2].

Особливість японської традиційної культури в тому, що в наслідок глобалізації, в самій Японії вона поступово зникає із-за вестернізації і трансформації культури, а в західних країнах, а саме в Україні ці культурні надбання зберігаються, вивчаються і використовуються. Це можна прослідкувати як в творчості художників (наприклад серіях картин Валерія Купцова), так і в дизайні, зокрема і в оформленні обкладинок японської художньої літератури.

Мета магістерської роботи полягає у дослідженні провідних концепцій у дизайні обкладинок японської літератури.

Дослідження ставить перед собою такі **завдання**:

1. Проаналізувати літературу з теми дослідження, визначити ступінь вивчення теми.
2. Зібрати та систематизувати візуальний матеріал у контексті обраної теми.
3. Проаналізувати японську естетичну традицію в графіці, типологію обкладинок друкованих видань.
4. Виявити як дизайн обкладинок візуалізує інтерпретацію японських цінностей.
5. Визначити основні мотиви візуальних образів на обкладинках японських друкованих видань.
6. Проаналізувати видавничий ринок України і на основі цього дослідження виявити тенденції оформлення обкладинок різного типу, особливості дизайну обкладинок сучасних друкованих видань.

Об'єктом дослідження є дизайн японської художньої літератури.

Предметом дослідження є феномен дизайну обкладинок японської художньої літератури на видавничому ринку України.

В дослідженні використовувались такі **методи дослідження**:

1. Дескриптивний, який застосовувався при аналізі візуального матеріалу, дозволив виявити і описати основні тенденції розглянутих об'єктів.
2. Історичний, який був використаний, щоб виявити історичне підґрунтя предмету дослідження.
3. Культурно-аналітичний, який був направлений на різнобічний аналіз широкого класу взаємозв'язаних феноменів, які розглядаються в роботі.
4. Порівняльний, який дозволив виявити спільні та відмінні риси явищ, що аналізуються в роботі.
5. Системний, який дозволив розглянути окремі елементи та їх взаємодію в рамках одного цілого (однієї системи).

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що в магістерській роботі **вперше** було проаналізовано сегмент книжного ринку України, що стосується видань японської художньої літератури, виявлено особливості дизайну обкладинок сучасних друкованих видань і на базі цього аналізу була створена типологія обкладинок.

Набуло подальшого розвитку:

1. Дослідження японської естетичної традиції в графіці (на прикладі гравюр укійо-е, каліграфії і графічного дизайну).
2. Систематизація специфіки еволюції візуальних образів в японській графіці.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що матеріали магістерської роботи можуть бути використані при розробці таких курсів як «Історія мистецтв та дизайну», «Проектування», «Робота в матеріалах» і «Культурологія».

Матеріали магістерської роботи можуть бути використані художниками і дизайнерами як складова бази аналогів для своєї творчої діяльності, а також мистецтвознавцями, пов'язаними з японістикою.

Апробація результатів дослідження відбувалася шляхом публікації в IV міжнародній науково-практичній конференції «Соціокультурні тенденції розвитку сучасного дизайну та мистецтва» («Виникнення стилів через призму культури», м. Херсон, 2018 рік), в IV Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції молодих учених та студентів («Роль історико-мистецтвознавчого аспекту в розвитку дизайну», м. Луцьк, 17 квітня, 2019 рік), в VII міжнародній науково-практичній конференції «Соціокультурні тенденції розвитку сучасного дизайну та мистецтва» («Естетичні концепції дизайну обкладинок японської літератури», м. Херсон, 8 - 10 вересня, 2021 рік).

Структура магістерської роботи обумовлена метою і завданням дослідження. Робота складається зі вступу, п'яти розділів, висновків, додатків, списку використаних джерел.

Перший розділ присвячений теоретичній базі дослідження. Він містить в собі аналіз літератури за темою дослідження, аналіз понятійного апарату.

Другий розділ присвячений еволюції дизайну обкладинок японської художньої літератури. В ньому розглядається японська естетична традиція в графіці, типологія обкладинок друкованих видань та дизайн обкладинок як спосіб візуальної інтерпретації японських цінностей.

Третій розділ присвячений концепції і дизайну сучасних обкладинок японської літератури. В ньому розглядаються основні мотиви візуальних образів на обкладинках японських друкованих видань, тенденції оформлення обкладинок різного типу та особливості дизайну обкладинок сучасних друкованих видань.

Четвертий розділ присвячений практичній реалізації дизайн-проєкту по створенню обкладинки до японської художньої літератури. В ньому розглядається розробка концептуальної складової обкладинки та практична реалізація дизайн-проєкту.

П'ятий розділ присвячений маркетинговим дослідженням при розробці об'єкту проектування.

Загальний обсяг роботи 105 стор. Вона містить 72 стор. машинописного тексту. Список літератури включає 60 найменувань. Обсяг додатка становить 45 ілюстрацій та 18 таблиць.